

صاحب امتیاز: کانون فرهنگی ایل | مدیر مسئول: بهناز سلیمانی | سردبیر: بهناز سلیمانی

۰۹۳۰۰۲۴۲۵۶۸

دانشجویانی که تمایل دارند مقالات و نوشته هایشان در نشریه باخ منتشر شود، با شماره بالا در ارتباط باشند.

همکاران: محمد مغاللو، رضا پروین نژاد، رسول کاظمی، سیده زهرا موسوی

پروین بهمنی

سیده زهرا موسوی

بانو پروین بهمنی متولد ۱۳۲۷ در ایل قشقایی است. دوران کودکی را در میان ایل سپری کرد و سپس وارد دانشسرای تربیت معلم عشایری فارس شد و سال ها به عنوان آموزگار در میان ایل خدمت کرد. بهمنی می گوید از همان دوران کودکی که دایه اش لالایی قشقایی را در گوشش زمزمه می کرد به موسیقی قشقایی علاقه مند شد و پدرش غلامرضا بهمنی که خود از موسیقی دانان قشقایی بود در این راه مشوق اصلی او بود.

این لالایی خوان پیشکسوت موسیقی نواحی نشان درجه یک هنری را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کسب کرده است.

پروین بهمنی که احیا کننده لالایی های قشقایی است و دست توانایی در پژوهش در لالایی ها و رسوم موسیقی ایل دارد، از زمان تولدش با آواز و لالایی انس داشته، از آن زمان که دخترکی کوچک بوده و صدای ساز های دایی ها و عمو ها به گوش ذهنش می نشست و زمزمه لالایی دایه عزیز تر از جانش در روح و روانش مرور می شده از آن روزهایی که در کوه دنا با پدرش تمرین آواز خواندن می کرده تا روزی که نورعلی خان برومند-موسیقیدان و کارشناس آواز- به ایل می رود و صدای پروین را می شنود و دخترک با خودش عهد می کند حالا که بعد از ۸ سال، موسیقی قشقایی و لالایی مادران ایل به او رسیده، هر طور شده این میراث را حفظ کند تا گرد فراموشی بر آن ننشیند.

از آخرین افتخارات بانو بهمنی که اخیرا کسب کرده می توان به، تندیس آینه داران موسیقی ایران، تندیس هنرمندان برتر سمیرم، دیپلم افتخارات دانشگاه کارس، تندیس جشنواره موسیقی نواحی سرنا و وحدت، جشنواره ملی موسیقی مقامی ایران در شیراز، هنرمندان پیشکسوت فارس و... اشاره کرد.

چندیست که مادر لالایی ایران مبتلا به بیماری سرطان می باشند، که امیدواریم هر چه زودتر سلامتیشان را به دست بیاورند و باز هم شاهد لالایی خوانی مادرانه ایل باشیم.

من فرهادام بی ستوندان گچه رم

شیرین ایچون شیرین جانندان گچه رم

آدی سانوم بیر گون اولسا عالمگیر

ائل یولوندا آدی سانندان گچه رم

باج

سخن سردبیر

با یاری خداوند متان، باز هم سعادت شد تا شماره ی دیگری از نشریه فرهنگی باخ در خدمت شمدانشجویان محترم دانشگاه خلیج فارس باشیم. و از همه دوستان

علاقه مند به ایل،

طبیعت و . . .

انتظار داریم که ما

را در هر چه بهتر شدن

این نشریه، یاری کنند تا

بتوانیم حداقل نقطه ای از

زیبایی های این مرز و بوم

را بقیه دوستان بشناسانیم.

وگام کوچکی در جهت حفظ سنت-

ها و آداب و رسوم خود برداریم، و

اجازه ندهیم که فرهنگ های غربی

وارد جامعه ما، و جایگزین زیبایی

های طبیعی شود. و در آخر اینکه

این نشریه مختص به قوم خاصی

نمی باشد و همه ی اقوام می توانند با

این نشریه همکاری داشته باشند. و

چون اکثر نویسندگان ها قشقایی

هستند، و با سنت های دیگر اقوام

آشنایی کاملی ندارند به همین خاطر

بیشتر مطالب این نشریه به سمت

قشقایی سوق داده شده است.

خدمت یا خیانت

محمد بهمن بیگی

من هیچگاه از اندیشه و تدبیر غافل نبوده ام. عشق من همیشه با اندیشه من همراه بوده است.

در کار من اندیشه دست کم به اندازه عشق دخیل و موثر بوده است.

من به یاری اندیشه به نتایج کارم رسیده ام. من با انگشتان هنرمند اندیشه گره ک و ر مدرک پرستی را گشوده ام.

من با کمک اندیشه مقررات دست و پاگیر را از میان برده ام و راه را برای با سواد کردن اطفال عشایر هموار کرده ام.

من با چشم بینای اندیشه دریافتم که شهریارها و شهرامها و شهرزادها از عهده ی اقامت و خدمت در ایل بر نمی آیند و به جای آنان کهزادها و کهپیارها را به آموزگاری برگزیدم.

من با یاری اندیشه بود که از ایجاد دبستان های متمرکز و پرشاگرد چشم پوشیدم و مدارس کوچک، سیار، تک معلمی و پراکنده را تأسیس کردم.

با راهنمایی و گره گشایی اندیشه بود که از بنای اطاق ها و ساختمان های گران دست کشیدم و به چادر های ارزان، به سایه ی درختان، به سنگ چین ها و به اطاقک های گلی قناعت کردم.

سردار اسعد بختیاری

رسول کاظمی

علی قلی خان سردار اسعد معروف به سردار اسعد بختیاری در سال ۱۲۳۶ در شهر جونقان چهار محال و بختیاری چشم به جهان گشود. ایشان از سران ایل بختیاری، فرمانده فاتحان تهران و از رجال با فرهنگ و برجسته ی دوران مشروطیت می‌باشد.

وی با فتح تهران به استبداد محمد علی شاه قاجار پایان داد. و زمینه ی انقلاب مشروطه را پایه ریزی نمود. علی قلی خان فرزند سوم حسین قلی خان ایلخانی بود. او پس از ماجرای به توپ بستن مجلس توسط محمد علی شاه قاجار، و پس از کسب اجازه از مراجع تقلید و علمای آن دوره، ابتدا اصفهان و سپس تهران را فتح کرد. بعد از پیروزی انقلاب مشروطه به سمت وزارت داخله و وزارت جنگ منصوب گردید.

از وقایع مهم در زمان حیات سیاسی علی قلی خان، اکتشاف نفت در مناطق جنوب و جنوب غرب فلات ایران، توسط کنسرسیونوم داریسی، در استان خوزستان و چاه شماره یک مسجد سلیمان بود.

سردار اسعد بختیاری از چهره های معتبر و مشهور ایران زمین می‌باشد که نقش بسیار مهمی در تحولات کشور به ویژه در دوران نهضت مشروطیت دارا بود و بی‌شک ایشان یکی از مفاخر ملی این آب و خاک به شمار می‌رود. (ایل بختیارب و مشروطیت- اسفندیار آهنجیده- ص ۴۹)

سردار اسعد در بین خوانین بختیاری امتیازات ویژه ای داشت. در تاریخ بختیاری که شرح اختلافات و درگیری های داخلی را نگاشته است، به ندرت از او در دسته بندی های خانوادگی یاد شده است. سردار اسعد را می‌توان محور اتحاد در ایل بختیاری دانست. در این باره سردار ظفر می‌نویسد: حاج علی قلی هیچ وقت مایل به جنگ نبود و صلح و برادری را بر هر چیزی مقدم می‌دانست.

وی در امور سیاسی نیز فردی توانا و منحصر به فرد بود. او این امتیاز ویژه را با حضور در دستگاه دولتی از زمان ناصرالدین شاه کسب کرده بود. همچنین تحصیلات عالیه و ارتباط با رجال بزرگ جهان باعث گردیده بود که این سردار بزرگ و وطن پرست در امورات محوله و جاریه مملکت بسیار موفق و کارآمد باشد.

ملک زاده می‌نویسد:

حاج علی قلی خان سردار اسعد، که از خوانین روشن فکر بختیاری بود. دبستانی برای فرزندان ایل تاسیس نمود. و معلمینی برای تدریس در آن مدرسه استخدام کرد و تعدادی از دانش آموزان این مدرسه را برای تحصیلات عالیه به اروپا فرستاد.

دکتر ملک زاده که خود مورخ و از رجال سرشناس مشروطیت بوده در کتاب انقلاب مشروطیت ایران در خصوص شخصیت سردار اسعد چنین می‌نگارد:

سردار اسعد به اروپا مسافرت کرد و در پاریس ضمن تحصیل در یکی از دانشگاه های معتبر دنیا، در این شهر که در آن زمان مهد تمدن، آزادی و اندیشه های تازه و نوین بود اقامت گزید. در اندک مدتی جذب افکار مترقی و آزادی خواهانه اطراف خود شد چرا که از تجربه تلخی که در دوران استبدادی به خاطر داشت از صمیم قلب آرزو می‌کرد که روزی ایران از یوغ استبداد رها شده و بتواند به یک آزادی واقعی و عدالت اجتماعی دست یابد. (تاریخ انقلاب مشروطیت ایران- مهدی ملک زاده- ص ۲۵۶)

واضح است که سردار اسعد می‌توانست نقش والا و برجسته ای در جنبش مشروطیت ایفا کند. سردار اسعد که در کابینه اول مشروطه وزیرداخله بود در آن شرایط بحرانی به شایستگی کشور ر اداره نمود. مجلس شورای ملی در دوران مشروطه به پاس خدمات ارزنده ی سردار اسعد به کشور از ایشان تجلیل و لوح سپاس ویژه ای به وی اهدا نمودند. اما بعد ها به دلیل بروز اختلافات فراوان میان مشروطه خواهان، ظهور چهره های جدید و دخالت بیگانگان و اجانب، سردار اسعد بختیاری به تدیج از حکومت مشروطه کنار گذاشته شد.

علی قلی خان سردار اسعد سرانجام در روز سه شنبه ۱ آبان ۱۲۹۶ هجری شمسی در تهران در گذشت و به مقبره خانوادگیش واقع در فولاد اصفهان منتقل و به خاک سپرده شد. روحش شاد و یادش گرامی.

ایل قشقایی و آداب و رسومش

رضا بروین نژاد

قشقایی یکی از دو ایل بزرگ و کهن ایران زمین است (ایل بزرگ دیگر بختیاری است.) بیشتر ایل قشقایی در استان فارس ساکن هستند.

بسیاری از آنها هنوز به صورت سیار در فصول مختلف سال از ییلاق به قشلاق کوچ می‌کنند.

قشقایی‌ها همچون بسیاری دیگر از اقلیتهای نژادی، ترک تبار هستند. قومی دلیرند که شکست دادن و تسلیم کردنشان کاری است بسیار مشکل. یکی از مناطق مهم عشایری ایران، استان فارس می‌باشد و بزرگترین ایل ایران (ایل قشقایی) با شش طایفه در فارس به کوچ روی ادامه می‌دهند. علاوه بر ایل قشقایی، ایل خمسه و ایل محسنی و همچنین طوایف کوچکتری به زندگی عشایری خود در فارس ادامه می‌دهند. ایل قشقایی یکی از ایلات مهم ترک زبان ایران است. قشقایی‌ها در دوره‌های مختلف به‌تدریج به این سرزمین کوچ کرده و در آن ساکن شده‌اند. عشایر ترک‌زبان در سراسر ایران پراکنده هستند. استقرار ایلات ترک در مناطق گوناگون ایران در دوران سلجوقیان، مغولان، تیموریان و صفویه شدت یافته است. پاره‌ای از مورخان مسکن اصلی ایل قشقایی را آذربایجان و تبریز می‌دانند، ترانه‌های فولکلوریک قشقایی‌ها هم این نظر را تأیید می‌کند.

قشقایی‌ها شیعه هستند و به آداب و رسوم خود علاقه‌مندند. شاید بیش از پنج درصد آنان نماز نخوانند، یا اصلاً نماز را ندانند ولی به عرف و عادات خود سخت معتقدند. زبان قشقایی‌ها ترکی قشقایی آمیخته به فارسی است و همه آنها فارسی را خوب می‌دانند و به آن به آسانی سخن می‌گویند.

ایل قشقایی از ترکیبی از قبیله هایی با ریشه های ترک، کرد،لر و عرب تشکیل شده اما بیشتر آنها از مردمان ترک هستند و زبانی که با آن صحبت می‌کنند ترکی آغوز غربی است. استان فارس مرکز اصلی زندگی آنها است اما قلمرویشان آنقدر گسترش پیدا کرده که دیگر استان ها مثل اصفهان، چهار محال و بختیاری، کهگیلویه و بویر احمد، مکرری، بوشهر ، قم و… را هم در بر گرفته است.

قشقایی‌ها مردمانی سرخوش و دلشادند. به جشن، پا کوبی و رقص بسیار علاقمندند و از اندوه و سوگواری گریزان. در تمام سال تنها در ده روز آغاز محرم سوگواری می‌کنند. در جشن‌ها و عروسیها رقص چوبی (گروهی) زنان و مردان قشقایی بسیار زیبا و جالب است. در این جشن‌ها زنان و مردان هر یک دو دستمال در دست می‌گیرند و پیرامون یک دایره بزرگ می‌ایستند و با آهنگ کرنا و دهل دستمالها را تکان می‌دهند و با حرکات موزون پیش می‌روند در رقص «دَرَمَرو «یا چوب بازی نیز، مردان دوتا دو تا و به نوبت با چوبهای کوتاه و بلندی که در دست دارند به آهنگ ساز و دهل با یکدیگر می‌رقصند مبارزه می‌کنند.

ایل قشقایی از پنج طایفه بزرگ «دره‌شوری»، «شش بلوکی»، «کشکولی بزرگ و کشکولی کوچک و قراچه»، «فارسیمدان»، «عمله» و برخی تیره‌های مستقل مانند، «صفی خانی»، «گله زن» و «پلمه‌ای» تشکیل شده است. طایفه عمله در زمان ایلخانی صولت الدوله برای رسیدگی به کارهای شخصی خان، گردآوری حق مالکان، رسیدگی به کارهای کشاورزی، گله داری ایلخانی و تنظیم امور ایلی از تیره‌های گوناگون ایل قشقایی و سران تشکیل شد. طایفه عمله یا عمال اجرای دستورها و فرمانهای ایلخانی بزرگ، با آن که اکنون سمت و وظایف پیشین خود را از دست داده است، هنوز هم به نام «عمله» خوانده می‌شود.

آموزش زبان

بهناز سلیمانی

اعداد	Sayılar	Sayılar	Number
Persian	İstanbul	Qaşqayı	English
0	صفر	sıfır	zero
1	یک	bir	one
2	دو	iki	two
3	سه	üç	three
4	چهار	dört	four
5	پنج	beş	five